

Sygn. akt II AKa 277/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2014 roku

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Cezariusz Baćkowski
Sędziowie:	SA Edward Stelmasik SA Andrzej Kot (spr.)
Protokolant:	Aldona Zięta

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Szczęsnego

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2014 roku

sprawy **W. P. (1)**

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

P. P. (1)

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

A. P. (1)

oskarżonej z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

E. F. (1)

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

A. S. (1)

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

G. S. (1)

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez wszystkich oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 9 kwietnia 2014 roku, sygn. akt III K 267/11

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonych P. P. (1), A. P. (1), E. F. (1), A. S. (1) i G. S. (1) w ten sposób, że:

1) **na podstawie art. 105 § 1 i 2 k.p.k. prostuje oczywistą omyłkę pisarką w ten sposób, że opis czynu zarzucanego A. S. (1) w punkcie IV części wstępnej, powielony w punkcie I części rozstrzygającej, uzupełnia na wstępie słowami: „w dniu 8 maja 2007 roku we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako ....”**

2) **uchyla orzeczenia o grzywnach wymierzonych wymienionym wyżej oskarżonym;**

II. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego W. P. (1) w ten sposób, że przyjmuje, iż przypisany mu czyn stanowi wypadek mniejszej wagi, kwalifikując go jako przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 58 § 3 k.k. wymierza mu karę 70 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych i wykonanie tej grzywny na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 2 k.k. warunkowo zawiesza na okres próby roku;

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok wobec W. P. (1), P. P. (1), A. P. (1), E. F. (1), A. S. (1) i G. S. (1) utrzymuje w mocy;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokat K. K. (1) 600 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu oskarżonego E. F. (1) w postępowaniu odwoławczym oraz 138 zł tytułem zwrotu podatku VAT;

V. zwalnia oskarżonych W. B., P. P. (1), A. P. (1), E. F. (1), A. S. (1) i G. S. (1) od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym, natomiast wymierza im opłaty za obie instancje:

- 1) **W. P. (1) - 140 złotych,**
- 2) **P. P. (1) - 300 złotych,**
- 3) **A. P. (1) - 300 złotych,**
- 4) **E. F. (1) - 300 złotych,**
- 5) **A. S. (1) - 300 złotych,**
- 6) **G. S. (1) - 300 złotych.**

UZASADNIENIE

1. A. P. (1) została oskarżona o to, że:

I. w dniu 14 maja 2007 r. we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako producent rolny, będąca dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłowała doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 152.367,60 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożyła w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w B., nr (...) w K. i nr (...) w Ł. o łącznej powierzchni 98,94 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonane nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnię deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą

faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnęła z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działała na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

2. P. P. (1) został oskarżony o to, że:

II. w dniu 14 maja 2007 r. we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako producent rolny, będący dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 125.766 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w Ł., nr (...) w P., nr (...) w D. i nr (...) w G. o łącznej powierzchni 69,87 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

3. W. P. (1) został oskarżony o to, że:

III. w dniu 8 maja 2007 r. we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako producent rolny, będący dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.970 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w G. o łącznej powierzchni 1,65 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

4. A. S. (1) został oskarżony o to, że:

IV. producent rolny, będący dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 96.840 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w D. i nr (...) i (...) w Komornikach o łącznej powierzchni 58,8 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę

inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

5. G. S. (1) został oskarżony o to, że:

V. w dniu 30 marca 2007 r. we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako producent rolny, będący dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 193.221 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w C. i nr (...) w K. o łącznej powierzchni 114,69 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

6. E. F. (2) został oskarżony o to, że:

VI. w dniu 15 maja 2007 r. we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako producent rolny, będący dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 201.789 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w R. nr (...) w Ł. o łącznej powierzchni 124,21 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2014 r. (sygn. akt III K 267/11) rozstrzygnął następująco:

I. uznał oskarżonych: A. P. (1), P. P. (1), W. P. (1), A. S. (1), G. S. (1) i E. F. (2) za winnych popełnienia zarzuconych im czynów, opisanych w części wstępnej wyroku przyjmując, iż zadeklarowali powierzchnie upraw o ponad 20 % przekraczające faktyczny areal nasadzeń oraz, że działki nr: (...), użytkowane przez G. S. (1), położone były w C. i wymierzył im kary: A. P. (1) za czyn I na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. – 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz 200 (dwustu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 (osiemdziesięciu) złotych, P. P. (1) za czyn II na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. – 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności oraz 180 (stu osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 (osiemdziesięciu) złotych, W. P. (1) za czyn III na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. – 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz 70 (siedemdziesięciu) stawek dziennych grzywny,

przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 40 (czterdziestu) złotych, A. S. (1) za czyn IV na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. – 1 (jednego) roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności oraz 180 (stu osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 (osiemdziesięciu) złotych, G. S. (1) za czyn V na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. – 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz 200 (dwustu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 (osiemdziesięciu) złotych i E. F. (2) za czyn VI na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. – 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz 230 (dwustu trzydziestu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 (osiemdziesięciu) złotych;

II. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonym: A. P. (1), P. P. (1), A. S. (1) i G. S. (1) na okres próby lat 4 (czterech), W. P. (1) na okres próby lat 2 (dwóch), zaś E. F. (2) na okres próby lat 5 (pięciu);

III. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócić Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa we W. dowody rzeczowe w postaci dokumentacji, zawartej w segregatorze, zarejestrowanej pod numerami: Drz 785/11 – Drz 798/11;

IV. zasądził od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, (...) Oddział (...), kwotę 3.000 (trzy tysiące) złotych, tj. po 500 (pięćset) złotych od każdego z nich tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. K. (2) z Kancelarii Adwokackiej we W. kwotę 2.952,99 złote brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony, udzielonej E. F. (2) z urzędu;

VI. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych w częściach na nich przypadających, w tym wymierzył im opłaty: A. P. (1) w kwocie 3.500 zł., P. P. (1) w kwocie 1.180 zł. W. P. (1) w kwocie 740 zł. A. S. (1) w kwocie 1.180 zł. G. S. (1) w kwocie 3.500 zł. i E. F. (2) w kwocie 3.980 zł.

Apelację od tego wyroku wnieśli wszyscy oskarżeni za pośrednictwem swoich obrońców.

Obrońca oskarżonego G. S. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę tego wyroku, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegający na niewłaściwym przyjęciu, że oskarżony G. S. (1) w dniu 30 marca 2007 r. we W., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru jako producent rolny, będący dzierżawcą działek należących do Skarbu Państwa oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 193.221 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności i istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w C. ki nr (...) w K. o łącznej powierzchni 114,69 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...), tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

2) obrazę przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, a to:

a) art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegającą na odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, w których nie przyznał się on do popełnienia zarzucanego mu czynu oraz wskazał, iż podczas kontroli posiadał plantacje czarnej porzeczki, dbał o nie w dostatecznym stopniu oraz wskazał we wniosku o przyznanie płatności

rolnośrodowiskowych prawdziwe dane, pomimo, że wyjaśnienia te korespondują z pozostałym zgromadzonym w niniejszej sprawie materiałem dowodowym w szczególności zaś z zeznaniami świadka R. G. (1), M. G., C. N., J. R., K. F., P. K. (1) oraz M. M.,

b) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co skutkowało wydaniem orzeczenia wyłącznie na podstawie fragmentarycznie wybranych, niekorzystnych dla oskarżonego dowodów w postaci zeznań wybranych świadków, stronniczo nastawionych do oskarżonego, opinii biegłego sądowego R. Ś. bez uwzględnienia całokształtu okoliczności sprawy;

3) rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu G. S. (1) w wysokości jednego roku i czterech miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby na okres 4 lat, oraz 200 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 zł. podczas gdy dla osiągnięcia celów kary wystarczy jej znacznie niższy wymiar.

Ponadto obrońca oskarżonego zaskarżył rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego we Wrocławiu w części dotyczącej zasądzenia od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, (...) Oddział (...) kwotę 500 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV wyroku) oraz w części dotyczącej zasądzenia od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrotu kosztów sądowych w kwocie 3.500 zł. (pkt VI wyroku).

Obrońca oskarżonego mając powyższe na uwadze wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie co do istoty sprawy poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów zabronionych – na wypadek uwzględnienia zrzutu błędu w ustaleniach faktycznych;

2) uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania – na wypadek uwzględnienia przez Sąd Apelacyjny zarzutów obrazy przepisów postępowania;

3) zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary w wysokości jednego roku i czterech miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby wynoszący 2 lata z jednoczesną rezygnacją z zastosowania kary grzywny – na wypadek uwzględnienia przez Sąd Apelacyjny zarzutu rażąco niewspółmierności kary.

Obrońca oskarżonego A. S. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę tego wyroku, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegający na niewłaściwym przyjęciu, że oskarżony A. S. (1) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 96.840 zł. (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ten sposób, że złożył w Biurze Powiatowym wymienionej Agencji poświadczający nieprawdę oraz nierzetelny dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych, w tym w ramach prowadzonej uprawy ekologicznej porzeczki czarnej na działkach nr (...) w D. i nr (...) i (...) w Komornikach o łącznej powierzchni 53,8 ha, wskazując na zadeklarowanej powierzchni uprawy dokonanie nasadzeń, których w istocie nie było oraz podając powierzchnie deklarowanych upraw o 20 % przewyższającą faktyczny areal rzekomych nasadzeń, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę inspektorów (...), która wykazała brak istnienia jakichkolwiek upraw bądź śladów jej prowadzenia w przeszłości, czym działał na szkodę Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Oddział (...) tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

2) obrazę przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, a to:

a) art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegającą na odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, w których nie przyznał się on do popełnienia zarzucanego mu czynu oraz wskazał, iż podczas kontroli posiadał plantacje czarnej porzeczki, dbał o nie w dostatecznym stopniu oraz wskazał we wniosku o przyznanie płatności

rolnośrodowiskowych prawdziwe dane, pomimo, że wyjaśnienia te korespondują z pozostałym zgromadzonym w niniejszej sprawie materiałem dowodowym w szczególności zaś z zeznaniami świadka R. G. (1), M. G., C. N., J. R., K. F., P. K. (1) oraz M. M.,

b) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co skutkowało wydaniem orzeczenia wyłącznie na podstawie fragmentarycznie wybranych, niekorzystnych dla oskarżonego dowodów w postaci zeznań wybranych świadków, stronniczo nastawionych do oskarżonego, opinii biegłego sądowego R. Ś. bez uwzględnienia całokształtu okoliczności sprawy;

3) rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu A. S. (1) w wysokości jednego roku i trzech miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby na okres 4 lat, oraz 180 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 80 złotych, podczas gdy dla osiągnięcia celów kary wystarczy jej znacznie niższy wymiar.

Ponadto obrońca oskarżonego zaskarżył rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego we Wrocławiu w części dotyczącej zasądzenia od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, (...) Odział (...) kwotę 500 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV wyroku) oraz w części dotyczącej zasądzenia od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrotu kosztów sądowych w kwocie 1.180 zł. (pkt VI wyroku).

Obrońca oskarżonego mając powyższe na uwadze wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie, co do istoty sprawy poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów zabronionych – na wypadek uwzględnienia zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych;
2. uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania – na wypadek uwzględnienia przez Sąd Apelacyjny zarzutów obrazy przepisów postępowania;
3. zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary w wysokości jednego roku i trzech miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby wynoszący 2 lata z jednoczesną rezygnacją z zastosowania kary grzywny – na wypadek uwzględnienia przez Sąd Apelacyjny zarzutu rażąco niewspółmierności kary.

Obrońcy oskarżonego E. F. (2) zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to: art. 5 § 2 i art. 7 kpk – przez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego oraz oparcie ustaleń faktycznych na dowolnej, a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego, przede wszystkim Sąd meriti nie wziął pod uwagę wyjaśnień oskarżonego również w zakresie dokonywania zgłoszeń do organów administracji o przyczynach spadku ilości obsadzeń tj. z powodów niezależnych od oskarżonego m.in. suszy, nadto nie wzięcie pod uwagę braku w okresie objętym aktem oskarżenia przepisów dotyczących wymagań jakie winny być spełnione w zakresie wykonywania upraw;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść i polegający na przyjęciu, iż w czasie i miejscu określonym w akcie oskarżenia oskarżony E. F. (2) składając wniosek o dopłatę od (...) świadomie wprowadził w błąd (...) w celu wyłudzenia dopłaty rolnośrodowiskowej, podczas gdy zebrany w tej sprawie materiał dowodowy nie dostarczył podstaw do takiego przyjęcia, biorąc pod uwagę chociażby wystąpienie anomalii pogodowych i innych czynników niezależnych do oskarżonego;

3. obrazę przepisów prawa materialnego, tj § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie kosztów obrony z urzędu w kwocie 2.952 zł. z VAT tj. jedynie za uczestnictwo w

16 posiedzeniach Sądu, mimo, że obrońca brał udział w 17 posiedzeniach Sądu w dniach 28.06.2012 r., 8.08.2012 r., 20.09.2012 r., 27.09.2012 r., 4.10.2012 r., 5.11.2012 r., 29.11.2012 r., 17.01.2013 r., 20.02.2013 r., 3.04.2013 r., 8.05.2013 r., 6.06.2013 r., 1.07.2013 r., 22.07.2013 r., 5.09.2013 r., 16.01.2014 r. i 2.04.2014 r. i zasadne jest zasądzenie kwoty 3.099, 60 zł. z VAT za obronę z urzędu oskarżonego E. F. (2).

Obrońcy oskarżonego E. F. (2) wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- uniewinnienie oskarżonego,
- zasądzenie kosztów obrony z urzędu za postępowanie przed Sądem I instancji w wysokości 3.099,60 zł. (w tym VAT).

Obrońca oskarżonego W. P. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść wyroku, a polegający na nieprawidłowym ustaleniu przez Sąd Okręgowy, iż oskarżony W. P. (1) wprowadził w błąd organa (...) celem wyłudzenia dopłaty rolnośrodowiskowej poprzez zadeklarowanie arealu upraw, które rzekomo było niezgodne z prawdą, przy czym z okoliczności sprawy wynika, że prowadzona przez oskarżonego uprawa o charakterze ekologicznym obejmowała całą powierzchnię dzierżawionej ziemi rolnej, jednakże z przyczyn niezależnych od oskarżonego, w tym suszy i czynników związanych z charakterem uprawy ekologicznej, obsadzenia utrzymywały się w całości, jak przy pierwotnych nasadzeniach, a spadek ilości obsadzeń do powierzchni uprawy był niezależny od działań oskarżonego, przy czym brak było w czasie upraw prowadzonych przez oskarżonego przepisów nakładających szczególne obowiązki w zakresie rodzaju nasadzeń, ich pielęgnacji, utrzymywania zadeklarowanych powierzchni, co ostatecznie skutkowało także nieprawidłową oceną zebranego w sprawie materiału dowodowego przez Sąd Okręgowy i niezasadną subsumcją norm prawa do ujawnionych okoliczności w sprawie.

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego poprzez uniewinnienie oskarżonego.

Obrońca oskarżonej A. P. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

- art. 34 kpk poprzez dokonanie połączenia postępowania w zakresie osób i czynów nie pozostających ze sobą w żadnym związku tak przedmiotowym jak i podmiotowym i w konsekwencji nie dokonanie indywidualnych ustaleń faktycznych odnośnie czynu oskarżonej, jak również oparcie ustaleń w jej sprawie na dowodach i okolicznościach pozostających bez związku z zarzucanym jej czynem, konsekwencją powyższego było przesłuchanie świadków: E. B., K. J., J. B., J. W., A. K. i H. K. i w konsekwencji dokonywanie ustaleń faktycznych odnośnie p. A. P. (1) poprzez dowody odnoszące się do osób i czynów innych oskarżonych, które pozostawały bez związku z zarzucanym jej czynem,

- przepisu art. 7 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk, poprzez przekroczenie granic swobody oceny dowodów polegającej w szczególności na tym, że dla kształtowania swojego przekonania o winie A. P. (1) sąd a quo wykorzystał tylko te fragmenty zeznań świadków, które uznał za przydatne do realizacji takiego właśnie przekonania oraz dokonanie wybiórczej i niepełnej oceny dowodu z przesłuchania świadka D. D. (2) oraz sporządzonego przez niego operatu ustalając jedynie, że nie stwierdził on na działkach oskarżonej w styczniu 2008 roku 2-3 letniej plantacji porzeczki, tymczasem potwierdzał on, że oskarżona dokonała w roku 2007 prawidłowego obsadzenia wszystkich działek porzeczka, wykonywała na nich zabiegi pielęgnacyjne w postaci wykaszania międzyrzędzi i motyczenia rzędów, że nie przyjęcie się nasadzeń spowodowane było przede wszystkim działaniem szkodnika zwierzęcego – przeziernika porzeczki oraz, że działki w całości obsadzone były maliną ukorzenionymi sadzonkami, a także poprzez ocenę dowodu z wyjaśnień oskarżonej w sposób oczywiście sprzeczny z ich treścią, tj. przypisanie jej twierdzenia, że na dzień kontroli w grudniu 2007 r. na jej działkach znajdowały się plantacje porzeczki podczas gdy niczego takiego nie zeznała wskazując, że uprawy porzeczki zostały przeorane jesienią 2007 roku a w listopadzie 2007 działki zostały obsadzone maliną, ponieważ Sąd I instancji między innymi z tego powodu odmówił oskarżonej wiarygodności, a także poprzez odmówienie wiarygodności zeznaniom świadka M. P. z powodu sprzeczności z zeznaniami świadków A. K. i H. K.

mimo, iż świadkowie ci w ogóle nie składali zeznań odnośnie czynu zarzucanego p. A. P. (1), a ich zeznania dotyczyły wyłącznie czynów zarzucanych oskarżonym A. i G. S..

- art. 4 w zw. z art. 5 § 2 kpk poprzez ich błędne zastosowanie, tj:

a) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiających na korzyść oskarżonej zeznań świadka J. S. – pracownika (...) Ośrodka Doradztwa Rolniczego złożonych w postępowaniu przygotowawczym, którego zeznania stanowią istotny dowód w sprawie potwierdzający, że w 2007 r. nie było nawet wytycznych co do sposobu zakładania plantacji, a nawet (...) nie posiadała takich wytycznych – jak ma być prowadzona uprawa kwalifikująca się do dopłat i dowód ten potwierdza, że w roku 2007 nie istniał wzorzec prawidłowej uprawy dla celów przyznania dopłat, zatem oskarżona nie mogła działać ze świadomością jego naruszenia co wyklucza możliwość przypisania jej winy umyślnej;

b) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiającego na korzyść oskarżonej planu rolnośrodowiskowego, z którego wynikało, że założenie plantacji ze sztobrów było zgodne z zaleceniami (...) Ośrodka Doradztwa Rolniczego;

c) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiających na korzyść oskarżonej protokołów kontroli gospodarstwa (...) za roku 2005 wraz ze zdjęciami wykonanymi podczas tej kontroli, decyzji o przyznaniu dopłat za lata 2005 i 2006, z których wynikało, iż (...) przed rokiem 2007 uznawała uprawy zakładane ze sztobrów za prawidłowe z punktu widzenia dopłat;

d) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiających na korzyść oskarżonej poleceń przelewów z tytułu środków produkcji w roku 2007, faktur VAT z tytułu czynszu dzierżawnego oraz nakazu płatniczego Gminy R. na okoliczność, że oskarżona wydatkowała na deklarowane uprawy kwotę 134.500, 00 zł.

e) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiającego na korzyść oskarżonej protokołu Jednostki Certyfikującej za rok 2007, na okoliczność, że działki oskarżonej obsadzone były porzeczką, a z uwagi na stan uprawy zalecono jej zmianę na malinę;

f) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiającego na korzyść oskarżonej protokołu komisji kłeskowej za rok 2006 na okoliczność, że uprawy wyschły w roku 2006 z powodu kłeski żywiołowej, co skutkowało naruszeniem przepisu art. 5 § 2 kpk, polegającym na nierozstrzygnięciu nie dających się usunąć wątpliwości w sprawie na korzyść oskarżonej;

- art. 171 § 1 kpk poprzez jego niezastosowanie, tj. uniemożliwienie świadkowi M. P. złożenia swobodnej wypowiedzi przed zadawaniem pytań i uniemożliwienie złożenia istotnych w sprawie zeznań, podczas gdy posiadał on wiedzę w zakresie sposobu i terminów prac, osób biorących w nich udział, sposobu wynagradzania etc., które mogły potwierdzić, że na dzień 14.05.2007 r. działki oskarżonej w całości były obsadzone porzeczką;

- art. 193 § 1 kpk poprzez jego błędne zastosowanie tj. powołanie w charakterze biegłego osoby niedającej dostatecznej rękojmi bezstronności oraz nieposiadającej wymaganej wiedzy. Ponadto zadane biegłemu pytania pozostawały bez związku z treścią zarzutu, tj. nie odnosiły się do stanu działek oskarżonej A. P. (1) na dzień 14.05.2007 r. i w konsekwencji niewyjaśnienie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

- art. 201 kpk poprzez jego niezastosowanie, tj. odmowę dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego na okoliczność stanu faktycznego na działkach oskarżonej A. P. (1) w momencie popełnienia zarzucanego czynu, tj. na dzień 14.05.2007 r. i w konsekwencji niewyjaśnienie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia polegający na tym, że:

- oskarżona składając w dniu 14.05.2007 r. wniosek o płatności do (...) świadomie podała w nim nieprawdziwe informacje mimo tego, iż Sąd w ogóle dokonał ustaleń odnośnie stanu upraw oskarżonej na dzień składania wniosku;

- oskarżona składając w dniu 14.05.2007 r. wniosek o płatności do (...) działała ze świadomością bezprawności postępowania mimo, iż postępowała zgodnie z zapisami planu rolnośrodowiskowego sporządzonego przez (...) Ośrodek Doradztwa Rolniczego we W., zaleceniami Jednostki Certyfikującej oraz znaną jej dotychczasową praktyką (...), w braku w tamtym okresie jakichkolwiek regulacji prawnych dotyczących wymagań jakie ma spełniać uprawa,

- poprzez dokonanie ustalenia, że oskarżona wykonywała na uprawach w roku 2007 wyłącznie sporadyczne i częściowe koszenie traw, podczas gdy zgodnie z zeznaniami świadków M. G. i W. P. na zasadniczej części upraw wykaszano międzyrzędzia, a rzędy były motyczony zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej,

- przyjęcie, iż na działkach oskarżonej w roku 2007 powinna znajdować się plantacja dwu-trzyletnia, podczas gdy z dowodów znajdujących się w aktach sprawy wynikało, że około 90 % upraw wyszło w roku 2006, zatem w roku 2007 na działkach oskarżonej nie mogła znajdować się taka plantacja.

3. z daleko idącej ostrożności procesowej obrońca oskarżonej podniósł zarzut rażącej niewspółmierności kary wymierzonej oskarżonej. W szczególności dotyczy to okresu pozbawienia wolności, który nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy i warunkach osobistych oskarżonej. Okres próby wyznaczony przez Sąd I instancji oscyluje w górnych granicach tego środka probacyjnego, co w sytuacji niekaralności i dobrej opinii środowiskowej, jak również charakteru czynu nie znajduje uzasadnienia. Wysokość grzywny pozostaje w oczywistej dysproporcji z możliwościami finansowymi oskarżonej.

Obrońca oskarżonej podnosząc powyższe zarzuty wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej A. P. (1),

2. przeprowadzenie przez Sąd II instancji dowodów:

- przesłuchania świadka M. P.,

względnie

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego P. P. (1) zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

- art. 34 kpk poprzez dokonanie połączenia postępowania w zakresie osób i czynów nie pozostających ze sobą w żadnym związku tak przedmiotowym jak i podmiotowym i w konsekwencji nie dokonanie indywidualnych ustaleń faktycznych odnośnie czynu oskarżonego, jak również oparcie ustaleń w jego sprawie na dowodach i okolicznościach pozostających bez związku z zarzucanym jemu czynem, konsekwencją powyższego było przesłuchanie świadków: E. B., K. J., J. B., J. W., A. K. i H. K. i w konsekwencji dokonywanie ustaleń faktycznych odnośnie p. A. P. (1) poprzez dowody odnoszące się do osób i czynów innych oskarżonych, które pozostawały bez związku z zarzucanym jemu czynem,

- przepisu art. 7 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk, poprzez przekroczenie granic swobody oceny dowodów polegającej w szczególności na tym, że dla kształtowania swojego przekonania o winie P. P. (1) sąd a quo wykorzystał tylko te fragmenty zeznań świadków, które uznał za przydatne do realizacji takiego właśnie przekonania oraz dokonanie wybiórczej i niepełnej oceny dowodu z protokołów kontroli rolnośrodowiskowej (...) ustalając jedynie, że na działkach w lutym 2008 r. nie znajdowała się uprawa porzeczki, podczas gdy z protokołu tego wynika, iż działki w O. i P. na dzień kontroli były zaorane i znaleziono na nich pozostałości uprawy, stwierdzono również, iż oskarżony dokonał zmiany uprawy zgodnie ze zmianą do planu rolnośrodowiskowego, na działce w G. zaś stwierdzono porzeczkę w obsadzie 1100 szt/ha oraz poprzez odmówienie wiarygodności zeznaniom świadka M. P. z powodu sprzeczności z zeznaniami A. K. i H. K. mimo, iż świadkowie ci w ogóle nie składali zeznań odnośnie czynu zarzucanego P. P. (1), a ich zeznania dotyczyły wyłącznie czynów zarzucanych oskarżonym A. i G. S..

- art. 4 w zw. z art. 5 § 2 kpk poprzez ich błędne zastosowanie, tj:

a) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiających na korzyść oskarżonego zeznań świadka J. S. – pracownika (...) Ośrodka Doradztwa Rolniczego złożonych w postępowaniu przygotowawczym, którego zeznania stanowią istotny dowód w sprawie potwierdzający, że w 2007 r. nie było nawet wytycznych co do sposobu zakładania plantacji, a nawet (...) nie posiadała takich wytycznych – jak ma być prowadzona uprawa kwalifikująca się do dopłat i dowód ten potwierdza, że w roku 2007 nie istniał wzorzec prawidłowej uprawy dla celów przyznania dopłat, zatem oskarżony nie mógł działać ze świadomością jego naruszenia co wyklucza możliwość przypisania jemu winy umyślnej;

b) pominięcie w dokonanych ustaleniach przemawiających na korzyść oskarżonego protokołów kontroli gospodarstwa (...) za rok 2005 wraz ze zdjęciami wykonanymi podczas tej kontroli, decyzji o przyznaniu dopłat za lata 2005 i 2006, z których wynikało, iż (...) przed rokiem 2007 uznawała uprawy zakładane ze sztobrów za prawidłowe z punktu widzenia dopłat;

co skutkowało naruszeniem przepisu art. 5 § 2 kpk, polegającym na nierozstrzygnięci nie dających się usunąć wątpliwości w sprawie na korzyść oskarżonego;

- art. 171 § 1 kpk poprzez uniemożliwienie świadkowi M. P. złożenia swobodnej wypowiedzi przed zadawaniem pytań i uniemożliwienie złożenia istotnych w sprawie zeznań, podczas gdy posiadał on wiedzę w zakresie sposobu i terminów prac, osób biorących w nich udział, sposobu wynagradzania etc. które mogły potwierdzić, że na dzień 14.05.2007 r. działki oskarżonego w całości były obsadzone porzeczką,

- art. 193 § 1 kpk poprzez jego błędne zastosowanie, tj. powołanie w charakterze biegłego osoby nie dającej dostatecznej rękojmi bezstronności oraz nie posiadającej wymaganej wiedzy. Ponadto zadane biegłemu pytania pozostawały bez związku z treścią zarzutu, tj. nie odnosiły się do stanu działek oskarżonego P. P. (1) na dzień 14.05.2007 r. i w konsekwencji niewyjaśnienie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

- art. 201 kpk poprzez jego niezastosowanie tj. odmowę dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego na okoliczność stanu faktycznego na działkach oskarżonego P. P. (1) w momencie popełnienia zarzucanego czynu, tj. na dzień 14.05.2007 r. i w konsekwencji niewyjaśnienie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia polegającego na tym, że:

- oskarżony składając w dniu 14.05.2007 r. wniosek o płatności do (...) świadomie podał w nim nieprawdźliwe informacje, mimo, iż Sąd w ogóle nie dokonał ustaleń odnośnie stanu upraw oskarżonego na dzień składania wniosku;

- oskarżony składając w dniu 14.05.2007 r. wniosek o płatności do (...) działał ze świadomością bezprawności postępowania, tymczasem do tak samo prowadzonej uprawy czarnej porzeczki (...) przyznawała dopłaty w latach poprzednich, zatem oskarżony postępował w przekonaniu, że dopłaty należą mu się tak samo jak w latach poprzednich;

- poprzez dokonanie ustalenia, że oskarżony wykonywał na uprawach w roku 2007 wyłącznie sporadyczne i częściowe koszenie traw, podczas gdy ustalenie to uznać należy za całkowicie dowolne, jako że Sąd I instancji nie przeprowadził żadnych dowodów w tym zakresie,

3) z daleko idącej ostrożności procesowej obrońca oskarżonego podniósł zarzut rażącej niewspółmierności kary wymierzonej oskarżonemu. W szczególności dotyczy to okresu pozbawienia wolności, który nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy i warunkach osobistych oskarżonego. Okres próby wyznaczony przez Sąd I instancji oscyluje w górnych granicach tego środka, co w sytuacji niekaralności i dobrej opinii środowiskowej, jak również charakteru czynu, nie znajduje uzasadnienia. Wysokość grzywny pozostaje w oczywistej dysproporcji z możliwościami finansowymi oskarżonego.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego P. P. (1),
- przeprowadzenie przez Sąd II instancji dowodów z przesłuchania świadka M. P..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Każda z apelacji okazała się zasadna w odniesieniu do orzeczonych grzywien.

Nie przekonały natomiast argumenty zmierzające do wykazania błędu w ustaleniach przyjętych za podstawę skazania za przypisane oskarżonym czyny.

Bez wątpliwości stwierdzić należy, że przedkładając poświadczające nieprawdę dokumenty, dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla przyznania płatności, oskarżeni, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłowali doprowadzić (...) Oddział (...) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. płatności rolnośrodowiskowe były przyznawane do prowadzonej działalności rolniczej z tytułu produkcji rolnej zgłoszonej we wniosku. Warunkiem przyznania płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych w ramach pakietu rolnictwo ekologiczne było prowadzenie działalności rolnej na deklarowanym areale, w tym wypadku na prowadzeniu uprawy sadowniczej. Oskarżeni przedłożyli Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wnioski o przyznanie dopłat, pomimo, że opisanych warunków nie spełniali. Sąd meriti dokonał w tej mierze prawidłowych ustaleń. Wykluczone zostało bowiem dowodami z opinii biegłego R. Ś. (2), zeznań pracowników (...) (w szczególności K. J., A. T., J. W., R. G., G. S., J. B., P. K., W. K., M. Rok, T. L. i K. S.), którzy dokonywali kontroli gospodarstw rolnych oraz zgromadzoną dokumentacją pokontrolną(k388-405,953-964,969-986,991-1009,1127-1150,1207-1223) istnienie zadeklarowanych upraw czarnej porzeczki, już w dniu składania wniosków, na wszystkich działkach wskazanych przez oskarżonych.

Nie sposób zatem uznać za wiarygodne wyjaśnień oskarżonych, że podczas przeprowadzanych kontroli posiadali deklarowane plantacje czarnej porzeczki. Prawdą jest, że tzw. nasadzenia ze sztobrów nie dyskwalifikowały możliwości ubiegania się o dopłaty rolnośrodowiskowe. Wskazać jednak należy, że taka uprawa wymaga wzmożonych zabiegów agrotechnicznych, warunkujących przyjęcie się i ukorzenie roślin. Jak trafnie ustalił Sąd meriti, oskarżeni zaniechali podstawowych prac pielęgnacyjnych, co wymownie świadczy o tym, że nie mieli zamiaru prowadzenia produkcji rolnej, którą zgłosili do programu dopłat rolnośrodowiskowych. Wyjaśnienia oskarżonych, że sadzonki nie przyjęły się ze względu na ekologiczny charakter upraw i warunki atmosferyczne nie przekonują. Grunty przeznaczone pod deklarowane uprawy były odchwaszczane sporadycznie, a także nie były nawadniane, co uniemożliwiło wegetację nasadzeń(opinia biegłego R. Ś. (2), str. 194). Nie przeczą temu powołane w apelacjach zeznania świadków, którzy relacjonowali, że wykonywali prace pielęgnacyjne na działkach dzierżawionych przez oskarżonych. Zakres i skala tych prac nie były jednak wystarczające. Żeby zobrazować stan rzekomych upraw tylko przykładowo przywołać można zeznania R. G., (k5069-5070) który zeznał w odniesieniu do działki E. F.: „Świeże nasadzenia były na paru hektarach. Na reszcie pola były chwasty. Nie było żadnej pielęgnacji, nie było śladu po porzeczkach” w odniesieniu do działki A. S.: „Te sztobery w ogóle nie miały korzeni, one w ogóle nie ukorzeniły się po posadzeniu. One nie mogły wyschnąć ostatniego lata” co do G. S. „Stwierdziliśmy dokładnie to samo, co u jego brata” odnośnie osk. A. W.-P.: „Stwierdziłem puste pole. My nie mogliśmy tam znaleźć nawet wyschniętych roślin”.

Istotnie obciąża oskarżonych ich sposób zachowania się w okresie od złożenia wniosków o dopłaty do rozpoczęcia działań kontrolnych ze strony Agencji. Składając wniosek o przyznanie dopłat oskarżeni deklarowali wszak przestrzeganie zasad zwykłej dobrej praktyki rolniczej oraz niezwłoczne informowanie na piśmie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o każdym fakcie, który ma wpływ na przyznawanie, przedłużanie, pobieranie lub wypłacanie płatności z tytułu wspierania przedsięwzięć rolno-środowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, każdej zmianie powstałej w okresie trwania złożonych przez producenta zobowiązań, w szczególności

jeżeli zmiana dotyczy wykorzystania gruntów rolnych, wielkości powierzchni. Znamienne, że żaden z oskarżonych, wskazanym obowiązkom nie dopełnił. Nie zgłaszano tak ważnych okoliczności, jak całkowite wyschnięcie uprawy, czy jej zmiana. Niektórzy z oskarżonych dysponowali protokołami i informacjami o wystąpieniu na ich plantacjach suszy. Nie przedłożyli ich jednak Agencji. Zapewne mieli świadomość, że przedstawienie takiej informacji skutkowało by zmniejszeniem areału uprawy, a co za tym idzie zmniejszeniem dopłat.

Nie budzi zastrzeżeń Sądu Apelacyjnego opinia biegłego z zakresu rolnictwa ekologicznego dr inż. R. Ś. (2), doktora nauk rolniczych w dziedzinie agronomii, który potwierdził brak istnienia upraw czarnej porzeczki, w zadeklarowanym przez oskarżonych miejscu i czasie. Podniesione w apelacjach zarzuty i argumenty, nie wykazały, aby opinia była niepełna, niejasna czy wewnętrznie sprzeczna.

Nie jest prawdą, że opinia nie odnosiła się do stanu na dzień złożenia wniosków o dopłaty. Na pytanie oskarżonej A. P. (1) – „Czy może Pan wykluczyć, że działki w B., K. i Ł. na dzień 14 maja 2007 roku były obsadzone nieekologicznymi sztoqrami czarnej porzeczki zakupionymi w (...) i wysadzonymi w kwietniu 2007r.?” biegły odpowiedział jednoznacznie – „W oparciu o dokumentację, którą otrzymałem tej plantacji nie było i w opinii wykluczyłem, by istniała w 2007 roku” (k 5018).

Sąd meriti nie uchybił art. 201 k.p.k. bowiem potrzeba powołania innych biegłych staje się aktualna tylko wówczas, gdy sąd, a nie strona, ma uzasadnione wątpliwości, co do trafności opinii. Jeżeli zatem dowód z opinii biegłego jest przekonujący i zrozumiały dla sądu (tak jak w niniejszej sprawie), który to obiektywnie i trafnie uzasadnił (str. 32-34 uzasadnienia zaskarżonego wyroku), to fakt że dowód ten nie jest przekonujący lub zrozumiały dla strony procesowej, nie może stworzyć podstawy do stosowania przepisu art. 201 k.p.k. Zwłaszcza zaś nie może stać się podstawą do stosowania tego przepisu procesowego okoliczność, że strona ta, wdając się samodzielnie w spekulacje myślowe natury specjalistycznej, dochodzi w rezultacie do przekonania, że wnioski natury ściśle fachowej - i to w dziedzinie, w której z natury rzeczy brakuje stronie wiadomości specjalnych - są błędne.

Pod ochroną przepisu art. 7 kpk pozostaje dokonana przez Sąd Okręgowy ocena wiarygodności zeznań świadka M. P. zaprezentowana na str. 31 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Trafnie tenże Sąd dostrzega brak logiki w tych zeznaniach. Z jednej strony świadek twierdził, że nie miał obowiązku zgłaszania do Agencji wyschnięcia roślin, z drugiej, że miał świadomość, iż formularz wniosku o przyznanie dopłat takie zobowiązanie zawiera (k 5040). Nie sposób dać wiary tej części zeznań świadka, gdy wskazuje, że na działkach gospodarowanych przez A. P. (1) i P. P. (1) prowadzono w dniu 14 maja 2007r. uprawę czarnej porzeczki. Stoją one w oczywistej sprzeczności z wnioskami biegłego R. Ś. (2), który wykluczył istnienie upraw czarnej porzeczki we wskazanym okresie. Z protokołu przesłuchania świadka z dnia 20 września 2012r. (k 5036-5039) nie wynika również, aby świadkowi uniemożliwiono swobodną wypowiedź.

Sąd Okręgowy nie naruszył przepisów prawa procesowego dokonując oceny zeznań świadka D. D. (2), że w 2007r. na działkach oskarżonej A. P. (1) istniała uprawa czarnej porzeczki. Biegły R. Ś. (2) wykluczył bowiem, żeby metodą badań zastosowaną przez świadka możliwe było takie ustalenie: „W operacji posłużono się opisem niespotykanej w praktyce metodą odkrywek glebowych w celu udowodnienia istnienia w poprzednich latach plantacji porzeczki czarnej. Nie istnieje żadna norma, ani przepis prawny na tego typu badania, zatem nie można jej uwzględnić jako dowód na istnienie plantacji porzeczki czarnej” (str. 177, tom O opinii)

Sąd Okręgowy słusznie zdyskredytował opinię R. G., biegłego z zakresu rolnictwa przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, który został powołany w innej sprawie dla oceny upraw na gruntach uprawianych przez A. S.. Biegły określił ilość przyjętych nasadzeń odpowiednio na 3-4% i 15-20% ale uznał, „że wysoki stopień martwych sadzonek nie stanowi podstawy dyskwalifikowania plantacji albowiem cel prowadzenia plantacji jest inny” (k 1460). Z powyższym wnioskiem nie sposób się zgodzić. Wszak jak wskazano wyżej dla bytu plantacji, uzasadniającego przyznanie dopłat, niezbędnym jest istnienie żywych roślin. Zasadna jest więc konstatacja biegłego R. Ś.: „Opinia jest niezgodna z prawdą. Ekologiczna plantacja porzeczki czarnej ma być także plantacją produkcyjną, bo taki jest zamysł ustawodawcy

unijnego i takie są oczekiwania podatnika Unii Europejskiej i Polski.(...) Dlatego jest tak wysoka dopłata, żeby mogła pokryć wysokie koszty prowadzenia plantacji” (str. 56, tom „o” opinii).

Obrońca A. S. kwestionując ocenę zeznań R. L. i A. R. nie dostrzega, że w toku postępowania świadkowie nie potwierdzili, że podczas przeprowadzanych przez nich kontroli, powierzchnie zadeklarowanych przez oskarżonego upraw były zgodne ze stanem faktycznym. A. R. zasłaniała się niepamięcią, a R. L. zeznał: „Na tej podstawie mogę stwierdzić, że na tamtej działce było około 50 % roślin żywych , a 50 % wypadów”(k 5073).

Sąd Okręgowy nie uchybił art. 34 k.p.k. Czyny zarzucane oskarżonym pozostają bowiem ze sobą w bezpośrednim związku(m.in. jednakowy sposób działania , tożsamość pokrzywdzonego) Na marginesie należy wskazać, że dla skutecznego podniesienia obrony art. 34 k.p.k. konieczne jest wykazanie jej istotnego wpływu na treść wyroku, czego skarżący nie uczynił. Łączne rozpoznanie sprawy nie wpłynęło na dokonanie indywidualnych ustaleń wobec każdego z oskarżonych. Eksponowany przez obrońcę A. P. i P. P. fakt przesłuchiwanie przez Sąd I instancji świadków na okoliczności niezwiązane z czynami oskarżonych tylko tę tezę potwierdza.

Bez znaczenia dla oceny prawnokarnej zachowania oskarżonego G. S. pozostaje fakt, że wniosek o przyznanie dopłat wypełniał jego brat A. S.. Oskarżony własnoręcznie podpisał wniosek, czym wziął odpowiedzialność za prawdziwość zawartych w nim danych. W postępowaniu przygotowawczym zeznał: „Ja pod tym wnioskiem podpisałem się osobiście. Ja znam się na przepisach unijnych i polskich, które odnosiły się do warunków przyznania otrzymania dopłat”(k3853). Sam G. S. przyznaje, że miał świadomość, w jakim stanie znajdowały się uprawy: „Ja się bardziej zajmowałem sprawami agrotechnicznymi, to jest sadzeniem porzeczek i ich pielęgnacją”(k4951)

Nadmierną wagę przywiązuje obrońca oskarżonych P. P. i A. P. do dowodów w postaci protokołu kontroli przez inspektorów (...) gospodarstwa (...) za rok 2005, decyzji o przyznaniu dopłat za lata 2005-2006, protokołu komisji kłękowej za rok 2006 . Dowody owe nie mogą mieć wpływu na ustalenia faktyczne w sprawie. Dotyczą bowiem stanu sprzed 2007 roku. Także dowody w postaci przedłożonych przez oskarżoną A. P. dokumentów, w tym przelewów bankowych potwierdzających zakup sztabów czarnej porzeczki, nie podważają ustaleń Sądu meriti. Wykazano bowiem, że oskarżeni dokonali częściowych nasadzeń dzierzawionych gruntów, ale zaniechali właściwej ich pielęgnacji.

Obrońca W. P. (1) podnosi, że w chwili ubiegania się o dopłaty oskarżony posiadał ważny certyfikat dla uprawy ekologicznej wydany przez jednostkę certyfikującą (...), w związku z tym nie mógł zdawać sobie sprawy, że nie spełnia warunków do przyznania dopłat. To prawda, że certyfikaty wydane przez jednostki certyfikujące potwierdzają, iż produkty z gospodarstwa producenta rolnego mogą być wprowadzone do obrotu jako produkty rolnictwa ekologicznego. Kontrole prowadzone przez jednostki certyfikujące dotyczą określonych produktów, o ile są lub mają być oznakowane jako produkty rolnictwa ekologicznego. Ich celem nie jest jednak, jak kontroli obszarowych, określenie sumy powierzchni działek rolnych w gospodarstwie w ramach poszczególnych grup płatności. Płatność rolnośrodowiskowa w pakiecie "Rolnictwo ekologiczne" ma charakter powierzchniowy. Kontrola jednostek certyfikujących odnosi się natomiast do metod gospodarowania oraz produktów rolnych. Zakresy kontroli wykonywanej przez (...)są zatem odmienne. Celem kontroli (...) w gospodarstwie oskarżonego było zbadanie, czy powierzchnia gruntów zgłoszonych do płatności we wnioskach oraz roślina w plonie głównym jest zgodna z jego deklaracją. W tym zaś zakresie jednostki certyfikujące nie są uprawnione do oceny czy producent rolny spełnił zawarte w tych przepisach wymagania uprawniające go do otrzymania płatności rolnośrodowiskowych. Innymi słowy sam fakt, że dany producent rolny spełnił wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym stwierdzone przez jednostkę certyfikującą nie może oznaczać, iż w sposób niejako automatyczny zostały spełnione wymagania niezbędne do przyznania płatności rolnośrodowiskowej.

Niezależnie od postawionych zarzutów konieczna była zmiana kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu W. P. (1). Działania oszukańcze oskarżonego w celu doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (...) Oddziału (...), obejmowały stosunkowo niewielką kwotę pieniężną - 2970 złotych. Zamierzonego skutku oskarżony nie osiągnął. Koszty zakupu porzeczek i wydzierżawienia pola znacząco tą kwotę przewyższyły. Zasadnym było

zatem zakwalifikowanie czynu oskarżonego jako wypadku mniejszej wagi w rozumieniu art. 286 § 3 kk. Sąd odwoławczy wymierzył oskarżonemu karę grzywny, jako uwzględniającą, we właściwych proporcjach, uzasadnionych ich rangą, dyrektywy wymiaru kary. Sąd Apelacyjny uznał również, że istnieją podstawy do zastosowania wobec oskarżonego instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary, gdyż można postawić wobec niego dodatnią prognozę kryminologiczną tj. że pomimo niewykonania orzeczonej kary będzie przestrzegał porządku prawnego, a w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa.

Apelacje obrońców oskarżonych A. S. (1), G. S. (1), A. P. (1), P. P. (1) i E. F. (1) okazały się o tyle zasadne, iż w wyniku ich złożenia zaistniała konieczność uchylecia orzeczonych wobec nich kar grzywny. W ocenie Sądu Apelacyjnego wymierzone przez Sąd meriti kary pozbawienia wolności są dostateczną dolegliwością realizującą dyrektywy art.53 kk. Nie było konieczności wymierzania obok nich kar grzywny. Zbyt małą wagę Sąd Okręgowy przywiązał do najistotniejszej okoliczności łagodzącej jaką jest fakt, że oskarżeni nie osiągnęli zamierzonego skutku w postaci niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez Agencję (...). W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny uznał za słuszne zmienić zaskarżony wyrok i uchylić orzeczenie o grzywnach wobec oskarżonych.

Z podanych wyżej powodów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

O wydatkach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 624 k.p.k, natomiast o opłatach na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych.